

Nr 223

Av herrar Nyberg och Wachtmeister, *angående försäkringsverksamhet till motverkande av vissa förluster inom pälsdjursuppfödningen.*

Frågan om att genom försäkring skapa ett skydd mot de förluster som kan uppstå genom djursjukdomar av olika slag har ofta diskuterats bland landets pälsdjursuppfödare. Den har emellertid fallit varje gång på grund av att försäkringspremierna skulle bli alltför höga. Vidare har försäkringsbolagen ställt vissa krav, som skulle dra mycket stora kostnader. Ett sådant krav har varit generell vaccinering mot vissa sjukdomar.

Försäkringsfrågan är av vital betydelse särskilt beträffande minken. Om någon smittsam sjukdom bryter ut bland djuren eller dessa drabbas av foderförgiftning, så kan det medföra en ekonomisk katastrof. Sådana fall har inträffat bl. a. i Mjällby i Blekinge, där man har ett av världens största minkdjursuppfödardistrikt. Möjligheter att försäkra djuren har emellertid — av skäl som här ovan anförts — icke förelegat.

Som bevis för denna näringsgrens omfattning kan erinras om att det under år 1959 producerades ungefär en miljon minkskinn i landet och att man för år 1960 räknar med en ökning av 10—20 procent. Totalt uppgår antalet minkgårdar i landet till 1 800. Omkring 60 procent av produktionen av minkskinn i landet säljes genom Pälsdjurförbundets försäljningsorganisation, AB. Nordiske Skinnauktioner (Ansa) och går på export till USA och europeiska länder. Sålunda exporterades under år 1959 totalt nära 900 000 oberoende minkskinn till ett värde av nära 80 milj. kr. Under år 1960 har denna export ytterligare ökat. Sålunda tillför denna näring utländsk valuta till landet, varvid den i huvudsak utnyttjar avfallsprodukter från det svenska fisket och slakterinäringen.

Lönsamheten vid produktion av minkskinn har emellertid minskat under 50-talets senare år beroende på ökade produktionskostnader, i synnerhet kostnader för foder och arbetskraft. Den innevarande säsongen 1960—1961 har det dessutom inträffat ett reellt prisfall på försålda skinn. Sålunda räknar man med 10—15 procent lägre priser under december 1960 än motsvarande för år 1959. Detta gäller i synnerhet för de typer, som det uppfödes mest av, standard och pastell. Under januari 1961 har man fått vidkännas en ytterligare prissänkning för skilda typer med omkring 20 procent.

I landet har uppfödning av mink pågått sedan slutet av 20-talet. Mycket medel har lagts ned av minkuppfödarna genom Sveriges pälsdjursuppfödarens riksförbund på försök och forskning rörande såväl minkens utfodring och reproduktion som sjukdomar, och många värdefulla rön har erhållits. Sålunda har man biologiskt sett en relativt klar bild av uppfödningen av mink och de risker och bekämpningsmetoder för de vanligaste sjukdomarna som finns. Genom att minken är ett känsligt djur, som uppfödes i stort antal med nära kontakt inbördes och genom att avfallsprodukter, som i många fall genom vårdslöshet ej tillvaratages på rätt sätt, användes, inträffar ofta mycket stora förluster i minkgårdarna, och uppfödningen av mink är mer riskfull än uppfödning av många andra djurslag.

Genom att man i stor utsträckning utnyttjar avfallsprodukter vid utfodringen har förgiftningarna till följd av dåligt foder varit de mest förlustbringande sjukdomarna alltsedan pälsdjursuppfödningens början. Den vanligaste förgiftningen i landet är botulism, och den är alltid orsaken till den katastrofala dödligheten i minkgårdarna. Beroende på foderblandningens toxinhalt uppträder sjukdomen ibland med endast enstaka eller några få dödsfall, medan andra gånger så gott som samtliga djur i en besättning påträffas döda på morgonen efter att ha varit fullt friska föregående kväll. Andra förgiftningar, som förorsakat stora förluster hos mink, är kvicksilver från betat utsäde, men genom noggrann kontroll kan detta undvikas i de flesta fall. Vidare kan nämnas valpsjukan, en starkt smittsam sjukdom, som årligen förorsakar minkuppfödarna förluster. Till en besättning kommer valpsjukessmittämnet vanligen med foder, som infekterats av hundar eller också av inköpta djur. Ligger pälsdjursgårdarna tätt intill varandra, kan smitta överföras från den ena besättningen till den andra bl. a. genom flugor och råttor. Dödligheten hos insjuknade djur varierar från några få procent till 60-70 procent eller ännu mera.

I dagarna har försäkringsfrågan ånyo aktualiserats. Ett försäkringsbolag har förklarat sig villigt att teckna en livdjursförsäkring utan villkor om generell vaccineringsfrågan. För att detta skall kunna ske krävs emellertid att minst 1 000 uppfödare av landets ca 1 800 ansluter sig. Premien för en sådan försäkring skulle belöpa sig till 1,25 procent av värdet för varje avelsdjur samt 0,45 procent av värdet för varje valp. Varje uppfödare skulle stå en självrisk av minst 10 procent, dock minst 1 000 kronor. Dessa förutsättningar anses också vara praktisk taget omöjliga att uppfylla.

Med anledning av de svårigheter, som föreligger för pälsdjursuppfödarna att själva bekosta försäkringen av sina djur, har tanken uppkommit att söka få denna angelägenhet ordnad genom statens medverkan. Näringen har numera nått en sådan omfattning, att den måste tilldra sig ett mera allmänt intresse. Det kan icke heller anses på något sätt obilligt, om det allmänna medverkar till att skapa ökad trygghet på detta område liksom fallet har varit och är när det gäller flera andra näringsidkare. Frågan om hur en så-

dan försäkring lämpligen bör ordnas får givetvis avgöras efter en närmare utredning.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning angående möjligheten att stödja sådan försäkringsverksamhet, som har till syfte att motverka de stora förluster som genom djursjukdomar o. d. kan drabba pälsdjursuppfödningen.

Stockholm den 25 januari 1961

Olaus Nyberg

Hans Wachtmeister